

5. kép: M. Bálint: jogaros kakastaréj
(*Pedicularis sceptrum-carolinum* L.)

6. kép: M. Bálint: kék csatavirág
(*Polemonium caeruleum* L.)

7. kép: M. Bálint: füzlevelű gyöngyvessző
(*Spiraea salicifolia* L.)

SÓLYOM ISTVÁN – DÁNIEL BOTOND

SZÉKELYEK A FRANCIA IDEGENLÉGIÓBAN. ZSOLDOSOK ÉS/VAGY VENDÉGMUNKÁSOK?

Bevezető

A Francia Idegenlégiót megalakulásától kezdve számos mítosz, legenda, és rengeteg tévhit övezi. Talán a legelterjedtebb az, hogy az idegenlégióba bűnözőket, hétpróbás gazembereket és bajkeverőket vesznek fel. A tévhitnek van alapja, hisz a megalakuláskor valóban ilyen elemekkel töltötték fel a légiót, ám napjainkban nagyon szigorú – fizikai és pszichológiai – feltételeknek kell eleget tenni ahhoz, hogy valaki az elitlégió tagja lehessen.

A rendszerváltás után a székelyföldi fiatalok egy részének érdeklődését is felkeltette a Francia Idegenlégió, és sokan közülük sikeres felvételt nyertek a légiósok soraiba. A különböző, sajtónak adott interjúkból, az derül ki, hogy volt, akit a kalandvágy fűtött, volt, aki jól megfontolt anyagi számításból döntött a jelentkezés mellett, és volt, aki egyéb alternatíva híján választotta a katonaeletet.

A székelyföldi légiósok otthoni megítélése széles skálán mozog: a gyilkosok jellemzéstől kezdve a zsoldos katonákon át a hősök címkével bezárólag. A jelenség annyira ismert, hogy szinte mindenkinek van véleménye, álláspontja a kérdéskörrel kapcsolatban. Ezen megítélések, meggyőződések közös pontja, hogy mögöttük nagyon kevés valódi, releváns és autentikus információ áll, ezért sztereotípiákkal és előítéletekkel operálnak. Az utóbbi időszakban szerencsére több olyan kezdeményezés is történt, amelyek során egykori légiósok álltak a nyilvánosság elé, és beszéltek múltjukról, az Idegenlégióban eltöltött évekről, hozzájárulva ezzel a légiósokról és a légiós életről alkotott társadalmi felfogás megváltoztatásához.

Írásunkban a székely fiatalok idegenlégióba való jelentkezését, mint társadalmi jelenséget vizsgáljuk, a szociológia és a történelemtudomány eszközeivel. A szociológia mindig is szkeptikusan viszonyult a köznapi és domináns felfogásokkal szemben. Azt vallja, hogy a „józan ész szerinti”, mindennapi tudásunk képes ugyan eligazítani bennünket a társadalmi beilleszkedés során, azonban kedveli a társadalomról alkotott gyors, nem mindig racionális és nem mindig logikus, túláltalánosító következtetéseket (Magyari). A társadalomkutatás ezzel szemben szkeptikusan kezeli ezeket a hétköznapi magyarázatokat, igyekezik a jelenségek „mögé nézni”.

Írásunkban szempontokat szeretnénk adni a székely fiatalok idegenlégióba való jelentkezésének módszeres vizsgálatához. Olyan kérdéseket fogalmazunk meg, amelyekre a köznapi gondolkodásnak vannak már válaszai, azonban érezhető, hogy ezek a válaszok közelebb állnak a mítoszokhoz, mint a társadalmi valósághoz. Ugyanakkor ahhoz, hogy megalapozott és körültekintő véleményt tudjunk formálni az idegenlégióról, elengedhetetlen, hogy tisztában legyünk annak történetével is.

Mindezért a tanulmány elején erről, illetve a tagtoborzásról és az idegenlégió mindennapjairól lesz szó. Ezt követően a szociológia tudományának eszközeivel járjuk körül a jelenséget és felvezetünk néhány olyan kérdést, amelyet szociológiai vizsgálatra ajánlunk.

A kezdetek

A Francia Idegenlégió (franciául: Légion étrangère) olyan elit katonai alakulat a

francia hadseregen belül, amelyben francia lobogó alatt, francia egyenruhában, francia tisztek vezényletével főleg idegen, azaz más nemzetiségű katonák szolgálnak. Kilenc ezredből és egy kisegítő alakulatból áll, főhadiszállása Aubagne-ban található. Jelmondatai: „Legio Patria Nostra”, „Honneur et Fidélité”, „Marche ou crève”.

Ugyan a francia történelemben nem az idegenlégió az első olyan katonai alakulat, amely idegeneket toboroz, ám abból a szempontból unikum, hogy a toborzási módszerei egyediek, és saját írott és íratlan törvényekkel, hagyományokkal rendelkeznek. A légió elnevezés a latin „legio”-ból ered, az ókorban így nevezték Róma hadseregét. Az alakulatot 1831. március 10-én alapította Lajos Fülöp király a Franciaországban tartózkodó külföldi önkéntesek számára, mivel az előző évi júliusi forradalom után tilos volt külföldieket besorozni a francia hadseregbe. Rögtön a megalakulás után a francia propaganda mítoszt igyekezett teremteni az Idegenlégió körül, és ügyesen használták fel azt a tényt, hogy a Szahara északi részén, a légió első harcterein már a Római Birodalom légiói is küzdöttek. Biztos azonban, hogy nem véletlenül választották a légió elnevezést. Ennek nyomán az Algériában harcoló modern hadsereg mindig díszlépéssel tisztelgett ókori elődeinek, a VI. Ferrata és a III. Augusta római légióknak, amikor a Timgad és a Gabés diadalívei alatt vonultak át.¹

Az 1830-as európai forradalmi hullám következtében számos menekült tartózkodott Franciaországban, ahol a barikádokon harcoló szegény rétegek is gondot jelentettek a kormánynak. E kényelmetlen emberek eltávolítására irányult a zuáv csapatok felállítása. A zuáv zászlóalj felállítása után a jelentkező franciákat a seregredekbe, az idegeneket pedig a zuáv egységekbe, vagy ahogy nem sokkal később nevezték: az Idegenlégióba küldték. A gyarmatosító hadsereg „dárdahegyének” szerepét pedig lassanként az Idegenlégió vette át, ám akcióiban szinte egyetlen alkalommal sem volt egyedül, csupán a francia hadsereg, vagy annak részeként a gyarmati hadsereg alakulatainak keretében.²

A Francia Idegenlégió felállításáról szóló királyi rendeletet Lajos Fülöp írta alá 1831. március 10-én. A rendelet a következőket tartalmazta:

- idegenekből álló légiót kell felállítani, elnevezése Idegenlégió lesz.
- az Idegenlégió zászlóaljai ugyanolyan alakzatúak legyenek, mint a francia sorzászlóalj, azzal az eltéréssel, hogy nem lesz elitzsázaduk. A századokat lehetőleg azonos nemzetiségű, azonos nyelvet beszélő emberekből kell összeállítani.
- az illetmény (zsold) és az ügykezelés tekintetében az Idegenlégió a francia ezredhez hasonlítson. Az egyenruha kék színű legyen, egyszerű, piros szegővel, ugyanolyan színű nadrággal és „Idegenlégió” feliratú sárga gombokkal.
- minden idegennek, aki be akar lépni az Idegenlégióba, önkéntesi szerződést kell aláírnia.
- a szerződés nem szólhat kevesebb, mint három, és több mint öt esztendőre.
- a felvételét kérelmező nem lehet 40 évesnél idősebb és 18 esztendőnél fiatalabb; testmagassága legkevesebb 1,55 méter legyen. Ha a fenti feltételeknek megfelel, még a következő okmányokat kell bemutatnia: 1. születési bizonyítvány, vagy más, ezzel egyenértékű irat; 2. erkölcsi bizonyítvány; 3. igazolás, amelyben az illetékes katonai hatóságok megállapítják, hogy a jelentkező rendelkezik a katonai szolgálathoz szükséges erényekkel.
- amennyiben a felvételét kérelmező idegennek nincsenek birtokában az előző paragrafus 1. és 2. számú pontjában előírt okmányok, akkor tábornok elé kell küldeni, aki dönt felvételéről.

¹ Az Idegenlégió születése, <http://crowland.uw.hu/frame.html>, hozzáférés ideje 2014. június 29.

² Uo.

A hetedik szakasznak köszönhetően az Idegenlégióba gyakorlatilag bárki felvételt nyerhetett, és a kezdeti időkben főleg bukott forradalmárok, bajkeverők és bűnözők jelentkeztek soraiba, így eleinte csak rossz hírnevet vívott ki magának az új alakulat. A civilek és a légiósok között kialakult temérdek konfliktus miatt a kormány úgy döntött, Algériába helyezi át a szervezet központját. Az ország 130 éven keresztül volt az egység otthona, ahol a zord körülmények hamar ráébresztették a katonákat a bajtársiasság és a fegyelem fontosságára. Az első négy évben csak Algériában tevékenykedett a Légió, amely ekkoriban még csak hat zászlóaljból állt, és egy adott zászlóaljon belül általában azonos nemzetiségű férfiak harcoltak. Az iratok kötelező bemutatása nagyon hamar kimaradt az Idegenlégió újoncfelvételi gyakorlatából. A többi feltétel enyhe voltáért a Légióba vonzott, akinek egy vagy más okból búvóhelyre volt szüksége. Az első légiósok 1831 augusztusában léptek Algéria földjére, és a következő év áprilisában estek át a tűzkeresztségen.³

A 7. zászlóalj kivételével a légió első zászlóaljai Franciaországban szervezték meg. A zászlóaljok összállománya 1832. október 1-én 5.438 fő volt. A nemzetiségenkénti elosztás helytelennek bizonyult. A zászlóaljok között egyre élesebbé vált a versengés, és a tisztek kénytelenek voltak belátni, hogy nem tudják kézben tartani embereiket.

A királyi rendeletnek a már említett hetedik szakasza révén üldözött bűnözők, kalandorok, volt fegyencek, a társadalom söpredéke nyert felvételt a Légióba. A roppant vegyes társaság a gályákon és a börtönökben mindenféle mesét hallott az Észak-Afrika városaiban elrejtett kincsekről. A nehézségek csak fokozódtak, amikor 1832 januárjában Toulonból az első zászlóaljok kihajóztak Algériába. A parancsnokság saját tapasztalatából tudta, hogy a nehezen megregulázható alakulatokat leginkább fárasztó feladatokkal, kényszermunkával lehet fegyelmelni, hisz tíz óra ásás után nem sok embernek lesz kedve mással foglalkozni, mint a pihenéssel. Így fordult elő, hogy a légiósok ásóval a kezükben léptek Afrika földjére, ahol erődítményeket emeltek, sőt Duala és Bugarik között utat is építettek, ami ma is létezik, és a „Légió Útja” nevet viseli. Az első időszakban tehát az alakulat tagjainak a katonai élet mellett a rendkívüli fizikai megerőltetésben is része volt, ami természetes kiválasztódást eredményezett. Az emberfeletti megpróbáltatásokat csak a legerősebbek, legfelkészültebbek bírták, és a cél is ez volt: olyan katonai egység létrehozása, amelynek tagjai különleges katonai teljesítményekre képesek.⁴

A hősök

Az Idegenlégió a 19. század folyamán aztán fontos szerepet játszott a francia gyarmatbirodalom terjeszkedésében, e mellett pedig részt vett a legtöbb háborúban, amelyet Franciaország viselt. Négy évvel megalakulása után az Idegenlégió Spanyolországban találta magát, ahol VII. Ferdinánd király halálával trónviszály tört ki Ferdinánd lánya és bátyja, II. Izabella és Don Carlos infáns között. Franciaország Angliához és Portugáliához hasonlóan II. Izabellát támogatta. 1835 augusztusában a franciák átadták az alakulat feletti ellenőrzést a spanyoloknak, valamint összevonták a zászlóaljakat, hogy vegyes nemzetiségűek legyenek, mivel korábban a nemzeti zászlóaljak között ellenséges viszony keletkezett. Annak ellenére, hogy az Idegenlégió parancsnoka, Joseph Bernelle rengeteg újítást vezetett be – közös francia nyelv, új fegyvernemek -, ráadásul az egység is derekasan helytállt, 1835. december 16-án Lajos Fülöp király egy „új” Légió létrehozásáról döntött. A „rég” Légióból előbb egy zászlóaljat szerveztek, majd

³ Uo.

⁴ Uo.

feloszlatták. A maradék 500 katonát visszaverték Franciaországba, ahol beléptek az „új” Idegenlégióba, ám spanyolországi kitérőiket és előléptetésüket nem ismerték el.

Az Idegenlégió ezután Algírban, a Krími Háborúban, majd az 1859-es szárd-francia-osztrák háborúban harcolt. Az alakulat későbbi legendás hírnevét azonban Mexikóban alapozta meg, ahol III. Napóleon hadserege 1862-ben a spanyol és angol csapatokkal közösen a mexikói köztársaságot akarta megdönteni. A légiósok csak 1863 márciusában léptek Mexikó földjére, a két zászlóalj 2000 embert tett ki. Az alakulatnak nem szántak harci feladatot, a parancs értelmében a mexikói gerillák által gyakran megtámadott fegyver- és élelmiszerkonvojokat légiós egységeknek kellett kísériük. 1863. április 30-án egy konvoj megerősítésére kiküldték az 1. zászlóalj 3. századát, amelynek vezetését Jean Danjou századosra bízta. Camerone-nál összetűzésbe kerültek a mexikói lovasság és gyalogság három zászlóaljával. A légiósok ekkor egy haciendába szorultak vissza, ahol a végsőig harcoltak, maga Danjou is meghalt, és az utolsó három harcképes túlélő feltűzött szuronyokkal kiment az addigra már lángoló házból. Egy franciául beszélő mexikói ezredesnek köszönhetően sikerült a tisztességes megadást elérni. A 3. század 3 tisztet, 50 altisztet és közlegényt veszített. Tizenöt – többségük sebesülten – fogságba estek. Később a camerone-i csata túlélőit egy fogságba esett mexikói ezredesért kiváltották a franciák. A „camerone-i csata” a légió krónikáinak szemében a hősiesség jelképe maradt. Azóta minden év április 30-án, parádén emlékeznek meg a hősokról, és dupla adag ellátmányt kap minden katonát. E harci cselekmény, amelynek neve a Légión összes zászlóján szerepel, a küldetés maradéktalan, azaz a teljes feláldozásig tartó végrehajtásának szimbóluma marad. A mexikói bevetés 1866 decemberében ért véget, a gyarmatosító franciák vereségével.⁵

Az Idegenlégió a porosz-francia háborúban rengeteg gonddal küszködött, amelyek a mexikói kaland utáni leépítésekben, valamint a francia hadsereg és hadvezetés sárgaállapotában gyökereztek. Az alakulatokat eleinte be sem akarták vetni, mivel az 1831-es törvény tiltotta a francia földön való harcot. A szétzilált egységek, a nem megfelelően kiképzett újoncok és a rossz hadiellátás ellenére az Idegenlégió becsülettel helytállt, ám nagy veszteségeket szenvedett.⁶

Az Idegenlégió a gyarmatbirodalom kiépítésének szolgálatában

A porosz-francia háború megtépázta a franciák tekintélyét, ráadásul az ország területe is csökkent, ezért a kormány egy gyarmatbirodalom kiépítésén kezdett el dolgozni, amelyhez a Légión segítségét is igénybe vették. Ebben az időszakban Algéria már a franciák fennhatósága alá tartozott, és az első világháborúig Szenegállal, Új-Kaledóniával, Tahitival, az Új-Hebridákkal (Vanuatu), Indokína egy részével, Tunisszal, 1885-ben Tajvannal (Formosa) és Madagaszkárral, 1892-ben Benin egy részével, 1893-ban Szudán egyes részeivel, és 1907-ben Marokkóval gyarapodott a francia birodalom.

Az első világháború kitérőkor a harci kedv miatt sok külföldi jelentkezett az Idegenlégióba. A megnövekedett létszám miatt új gyalogezredeket (régiments de marche – RM) alakítottak. Az alakulat ebben a háborúban vívta ki az elit jelzést, mivel rengeteg ütközetben (például hangard-i erdei harcok) kiemelkedően teljesítettek a nehéz

körülmények, és a nagy veszteségek ellenére is. Nem hivatalos adatok szerint a Légión nyugati fronton 11 000 katonát veszített. A két világháború között Marokkóban és Szíriában törtek ki lázadások, a Légión 1927-re ezeket nagyrészt felszámolta, és a második világháború kitöréséig viszonylagos nyugalom volt. A lovasezredet (Régiment Étranger de Cavalerie – REC) is ekkor hozták létre, mivel idejétmúlt volt ellenére a sivatagban hatásosnak bizonyult. A második világháború érdekes helyzet elé állította az Idegenlégiót. Az alakulat egy része a németek által megszállt Vichy-Franciaországot támogatta, míg a többiek a Szabad Francia Erőkhöz csatlakoztak. Szíriában egymás ellen is harcoltak, ám később az egész Idegenlégió a szabad Francia Erőkhöz csatlakozott. A 13. könnyűdandárnak a Német Afrika-hadtest felett Bir-Hakeimnél aratott győzelme kiemelkedő jelentőségű.

A világháború után az Idegenlégió Indokínában harcolt, és több ütközetben is – Cao Bang, Dien Bien Phu – bizonyított. Az 1954-ig elhúzódó háborúban az 1. és a 2. ejtőernyős zászlóalj (1er és 2ème Bataillon Étranger de Parachutistes – 1 BEP és 2 BEP) vett részt, ám a háborút a franciák elvesztették.

1953 novemberében az ALN (Algériai Nemzeti Felszabadítási Hadsereg) támadásokat intézett a franciák ellen, ami egy 8 éves háború kezdete volt. A Légión a „saját hazájában” sikereket ért el, de mivel a IV. Köztársaság megbukott és a frissen kinevezett De Gaulle megbuktatása (amelyben az 1. ejtőernyőezred (1 REP) is részt vett, és amelyet ezután fel is oszlattak) is kudarcba fulladt, az alakulat 130 év után 1961-ben elhagyta Algériát, és a francia Aubagne-ba költözött. Ezután a Légión feloszlításának gondolata is felmerült, de az elit jelleg miatt ezt az ötletet hamar elvetették. A jelentős átalakítások során több ezredet megszüntettek vagy összevontak, és a francia érdekekkel összhangban a világ válságócaiba küldték őket bevetésre. Csádban háromszor avatkoztak be helyi konfliktusokba (1969–1970, 1978–1979, 1983–1984), de Dzsibutiban (1976), Zaire-ben (1978) és Gabonban (1990) is ott találjuk őket. Békefenntartást végeztek Libanonban (1982–1983), a Balkánon (1992), Ruandában (1994), valamint részt vettek az 1956-os szuezi partraszállásban és az Irak elleni Öbölháborúban is. A 21. században pedig Afganisztánban, az 2012-es Mali konfliktusban, a Közép-afrikai Köztársaságban és az Elefántcsontparton dúló polgárháborúban vállaltak békefenntartó szerepet.

Amint a fentiekben is kiderült, az Idegenlégió sikerét a hagyományos katonai szakértelmén kívül az „esprit de corps”-nak (csapatpszellelem) is köszönheti, aminek segítségével a különböző országokból érkező és sokféle kultúrájú jelentkezőket egy családdá kovácsolja. Az Idegenlégió nemcsak fizikailag megterhelő (bár kevésbé extrém a kiképzés, mint más elitosztagoknál, például a Special Air Service-nél), hanem rendkívül nagy nyomást gyakorol a katonák lelkiállására is. Ezt mi sem szemlélteti jobban, mint az, hogy 2006-ban a jelentkezők csupán 13 százaléka bizonyult alkalmasnak.

A történeti kitérő után röviden arról lesz szó, hogy milyen feltételeknek kell megfelelni az Idegenlégióba jelentkezőknek, és szót ejtünk a kiképzésről, valamint a bérezésről is.

Ki kerülhet be az Idegenlégióba?

Egykoron bárki szolgálatba állhatott az Idegenlégióba, ám napjainkban a jelentkezőket az Interpol ellenőrzi. A komoly bűnözői múlttal rendelkezőket átadják a rendőrségnek, valamint komoly pszichológiai tesztekkel igyekeznek kiszűrni azokat, akiknek nem megfelelő a mentális hozzáállásuk. Kilenc jelentkezőből általában nyolcat elutasítanak. Így manapság nem sok bűnözőt találni az Idegenlégióban, ám többen is vannak olyanok, akik rosszfiúként szakítani akarnak múltjukkal, és itt találják meg számításaikat.

⁵ A mexikói kaland, Uo.

⁶ Az összefoglaló az Idegenlégió hivatalos honlapja (<http://www.legion-etrangere.com/>, hozzáférés ideje 2014. június 29.), a <http://legion-recrute.com/hu> oldal (hozzáférés ideje 2014. június 27.), a Wikipédia idevágó szócikke (http://hu.wikipedia.org/wiki/Francia_Idegenl%C3%A9gi%C3%B3, (hozzáférés ideje 2014. június 27.), a <http://legionary.5mp.eu/web.php?a=legionary> (hozzáférés ideje 2014. június 27.), valamint a <http://www.francianyelv.hu/erdekessegek/francia-idegenlegio/mi-is-az-az-idegenlegio> (hozzáférés ideje 2014. június 27.) oldalak alapján készült.

Jelentkezni kizárólag Franciaországban lehet az Információs vagy Sorozó Központok egyikében. A két fő központ Párizs és Aubagne, ezeken kívül pedig Lille, Nantes, Strasbourg, Bordeaux, Lyon, Marseille, Nice, Perpignan és Toulouse központjai várják az érdeklődőket. A korhatár 17-40 év, 18 év alatt pedig szülői beleegyezés szükséges, amit a francia nagykövetségen kell hitelesíteni. A schengeni övezet tagállamainak állampolgárai számára személyazonossági igazolvány, jogosítvány, vagy útlevél szükséges, minden más esetben kizárólag útlevél felmutatásával lehet jelentkezni. A sorozás a főhadiszálláson, Aubagne-ban történik, ahol egészségügyi alkalmassági vizsgának, pszichológiai alkalmassági vizsgának, és fizikai felmérésnek vetik alá a jelentkezőket. Amennyiben a jelölt valamennyi követelménynek megfelelt, egy öt éves szerződést ír alá, ez a minimálisan vállalható szolgálati idő. Az első szerződése lejártakor a légiós fél éves, egy éves, két éves, vagy három éves szerződésekkel hosszabbíthatja meg szolgálati idejét. Fontos követelmény, hogy a jelölt fizikai és egészségügyi állapota lehetővé tegye a bármely hadszíntéren történő bevetését. A jelentkezőnek nem szükséges ismereni a francia nyelvet, a későbbiek folyamán ugyanis a Légio nyelvoktatást biztosít. Széles körben elterjedt az a híresztelés, hogy csak tökéletes ép fogazattal lehet jelentkezni az Idegenlégióba. Ennek annyi a valóság alapja, hogy a jelentkezőnek ép fogazattal kell jelentkeznie, tehát lehet lyukas foggal is, ha az tömött.⁷

A jelentkezéshez nem szükséges iskolai diploma, ugyanakkor az anyanyelven való írást és olvasást bizonyítani kell. Több idegen nyelv ismerete, magasabb iskolai végzettség, számítógép felhasználói ismeretek, és jogosítvány előnyt jelenthet, de nem feltétel. Katonai előélet nem szükséges. A felvétel mindig egyénfüggő, ha nem látják a jelentkezőben az elszántságot, a kitartást, akkor eltanácsolják. Büntetett előélet akkor kizáró ok, ha életellenes, vagy erőszakos bűncselekmény miatt ítélték el a jelentkezőt, vagy ellene eljárás folyik ilyen bűncselekmény elkövetése miatt. Komolyabb műtétek, protézisek beültetése akadályt jelenthet. Tetoválás arcon, nyakon, tenyéren, kézfejen szintén kizáró ok. Az Idegenlégióba való felvételnél kizáró ok lehet, ha a jelentkező házas és gyereke van. Amennyiben nem házas, de gyereke van, esélye nyílik a felvételre. A légiós házasságot csak akkor köthet, ha legalább altiszti (sergent), vagy tizedesi (caporal) rangban szolgál, és legalább öt éves szolgálat van a háta mögött.

Az orvosi vizsgálatok és a fizikai felmérés (futás, húzódzkodás, kötélmászás, felülés, stb.) után mindenki, aki nem felelt meg, kap egy értesítést, amelyben közlik, hogy miért nem vették fel, mikor próbálkozhat újra, vagy végleg elbocsátották. Elviekben háromszor lehet jelentkezni, és az egyes alkalmak között legalább három hónapnak kell eltelnie.

A kiképzés: akinek sikerült teljesíteni a követelményeket, arra egy négy hónapos kiképzés vár Franciaországban, Castelnau-dary-ban, Marseillától 250 km-re. A négy hónap alatt már jár a zsold, amit a kiképzés végén kaphatnak kézhez az újoncok. Az első hónap az úgynevezett farmon zajlik, majd a következő három a kiképző ezredben. Az alapkiképzés alatt az újoncok megtanulják a vezényszavakat, megtanulnak jelentést tenni, engedélyt kérni, fegyverrel bánni, megterhelő fizikai gyakorlatokat végezni, és harcászati, valamint terepismereteket szerezni. E mellett francia nyelvórákon, egészségügyi és történelemórákon vesznek részt. A napi sporttevékenység kezdetben 4 km futással kezdik, amit egyre növelnek, akár 18 km-ig. Két hónap után a légiós részt vesz az úgynevezett „kepi mars”-on. Ez azt jelenti, hogy teljes menetfelszereléssel, ami körülbelül 25 kg, 50 km-es távot kell megtenni egy nap alatt, változatos domborzati viszonyok között. Aki teljesíteni tudja a távot, az megkapja a légiósok jellegzetes fehér

vászonból készült cilinderes sapkáját, a Képi Blanc-t. Az emberpróbáló alapkiképzés végén a háromnapos, egy erőltetett menet (raid marche) kerül sor, amikor hasonló körülmények között három nap alatt kell teljesíteni 180 km-t. Az első osztályú légióssá váláshoz legkevesebb másfél év szükséges, ennyi idő kell ahhoz, hogy az újonc képes legyen elsajátítani minden harcászati, fegyverzettechnikai készséget, és egyéb lényeges tudnivalót, hisz az utcai közelharctól, a titkos hadműveletekig bármilyen harci helyzetre késznek kell lenniük. A légiósokat arra képezik ki, hogy bármikor készen álljanak, és 24 órán belül bevetetők legyenek. A kiképzés végén mindenki maga választja meg, hogy melyik ezredben kíván szolgálni. A Légio legkeményebb harci kiképző központja, a CEAP, Dzsibutiban található, amely arról híres, hogy az egyik legkíméletlenebb katonai kiképzésben részesíti az újoncokat.⁸

A Légio egyenruhája jelenleg a Centre Europe F2 (Közép-európai F2) álcázó terepszínű ruházat. Négy színből áll (sárgásbarna, barna, zöld és fekete), és 1991-ben vezették be. Már a második világháború után is használták terepszínű ruházatot, de 1963-ban megszüntették használatát, mivel a lázadó 1. ejtőernyőezrednek is hasonló egyenruhája volt. Fejfedőként zöld baretet hordanak, arany színű légiós jelvényrel a jobb szemük felett. Bevetéskor általában Spectra rohamsisakot viselnek, amelyet a füleknél elhelyezkedő kidudorodásokról lehet felismerni. Ezen kívül még létezik egy szürkés-khaki színű díszegyenruha is, amelyet terre de France-nak (Franciaország földje) hívnak, amely nagy piros vállbojttal rendelkezik.

Az Idegenlégió legismertebb szimbóluma a fehér kepi, ami 1939. július 19. óta képezi hivatalosan az egyenruha részét. Első alkalommal Afrikában viselték a katonasapkán, egy olyan kiegészítő védelemmel, amellyel védték a nyakat a nap sugaraitól. A tisztek és az altisztek általában fekete kepit viselnek, felső szegélyén piros arany vagy ezüst zsinórsávokkal, amelyek a rendfokozatot mutatják. További része még a fejfedőnek az állsij (tiszteknél és tiszthelyetteseknél aranyozott, a többieknél fekete) és a kendő, bár ez utóbbit csak régebben használták.⁹

A legionáriusok az első 5 év letöltése után kapnak egy fordított ék alakú sávot, amelyet az egyenruhájuk bal karján viselnek. Utána ötvenként kapnak egy újabbat, bár az alakulat törekszik arra, hogy senki se szolgáljon húsz évnél tovább.

Az Idegenlégió 2010 szeptembere óta már valódi személyazonossággal sorozza a jelölteket, míg előtte új nevet kaptak. Erre egyébként most is megvan a lehetőség, amennyiben a jelölt kérvényezi, akkor új nevet kaphat. A külföldi légiós folyamodhat francia állampolgárságért. Három év szolgálat után letelepedési engedélyt kérhet, ha a fegyveres szervezetek igazolványával rendelkeznek, és leszerelése után igényelheti a végleges állampolgárságot. A légiósok évente 45 munkanap szabadságot kapnak, és a hétvégéik is szabadok. Az Idegenlégióban lehetőség nyílik előléptetésre, ami érdem szerint történik. Minden légiós előtt nyitva áll a karrier lehetősége iskolai végzettségtől, civil képzettségtől függetlenül. Az előmenetel fokmérője a rátermettség és az előmeneteli tanfolyamokat lezáró vizsgákon nyújtott teljesítmény. Egy légiós lehet mesterlövész, harcokcsizó, ejtőernyős, aknavető, rakétás, bűvár, gépesített lövész, felderítő, de az Idegenlégió igényei szerint ügyintéző, híradós, gépkocsivezető, lakatos, autószerelő, de akár szakács, vagy zenész is.

A légiós kezdő fizetése 1043 euró, 10 hónap szolgálat után szolgálati helytől függő-

⁸ Uo., valamint http://www.ng.hu/Civilizacio/2009/08/A_legkemenyebb_hadsereg_a_francia_idegenlegio, letöltés ideje 2014. július 2.

⁹ A Wikipédia idevágó szócikke (http://hu.wikipedia.org/wiki/Francia_Idegenl%C3%A9gi%C3%B3), (hozzáférés ideje 2014. június 27.)

⁷ <http://legionary.5mp.eu/web.php?a=legionary&o=UDRDzD4ck0>, hozzáférés ideje 2014. június 27.

en, havonta minimum 1205 eurót kap, de például, aki a 13. könnyűdandárnál szolgál az Egyesült Arab Emírségekben, az havi 3500 eurót is megkereshet egy év után. Az illetmény a rangszerzéssel és a szolgálati évek számával egyenes arányban nő, 15 év szolgálat után, adott esetben külföldön is folyósított nyugdíjat kap a leszerelt légiós.

Az Idegenlégióknak kilenc ezrede és egy kisebb alegysége van. Ezek Franciaországban, Korzikán, a francia külterületeken és Afrikában állomásoznak. Ezek között vannak felderítőezredek, gyalogosezredek, műszaki ezredek, ejtőernyőezred, egy könnyűdandár, valamint egy különítmény. Az Idegenlégióban közel 8000 katona – közülük több mint 400 tiszt, 1741 altiszt és 5500 légiós 136 országból – esküdt fel Franciaországra.¹⁰ A légiósok tetteit a Becsületkódex irányítja.

Egy veterán katona szerint háromféle ember megy a Légióba. Vannak, akiknek magától értetődően itt a helyük, másoknak zűrös ügyeik vannak odahaza, valamint léteznek javíthatatlan álmodozók, akik úgy gondolják, hogy kommandós lesz belőlük. A légiósok azok, akik nem vér szerint, hanem vérük által lettek Franciaország fiai. A idegenlégió megalakulása óta mintegy 35 ezer légiós halt meg Franciaországért, és 1961-ig mintegy 600 ezren szolgáltak a francia lobogó alatt.¹¹ Ez alatt az idő alatt legtöbben Németországból (210 ezer), Olaszországból (60 ezer), Belgiumból (50 ezer) jelentkeztek, a magyarországi légiósok száma 4000, míg Romániából 1500-an érkeztek. Francia állampolgárok elméletileg nem jelentkezhetnek, de ha külföldi – svájci, kanadai, luxemburgi, belga -státus alatt szolgál, felveszik.¹²

A Francia Idegenlégió mint társadalmi jelenség

A szociológia mint a társadalmi élet szabályszerűségeit kutató tudomány a társadalmak felépítése, működése, változása iránt érdeklődik. A szociológusok abból a társadalmi szemléletből indulnak ki, hogy az emberi cselekvést meghatározza az a társadalmi környezet, amiben az egyén él, az élet minden jellemzőjére hatással van a társadalmi szerkezetben elfoglalt helye. Az egyén osztja társadalmi környezetének értékeit, normáit, megélhetési lehetőségeit, életstratégiáit (életfelfogását, életmódját, igényeit, érzésvilágát, stb). Ez a hatás természetesen nem determinisztikus, csupán valószínűségi jellegű, nem kötelezően meghatározó, viszont igencsak valószínű. (Magyari 2005, Andorka 2006).

A szociológia az embert homo sociologicusnak tekinti, ami azt jelenti, hogy az ember minden tevékenységében a társadalmi normákhoz igyekszik alkalmazkodni. E normák háttérben értékek állnak, a normák és értékek a társadalom és azon belül egy adott közösség kultúrájának alapvető alkotóelemei (Andorka 2006)

A szociológia tehát ezen sajátos társadalom- és emberkép körül alakult ki. Az, hogy a társadalmi környezet az ember jellemzőinek (cselekvéseinek, gondolkodásának, helyzetének stb.) a meghatározója azt jelenti, hogy a társadalomban kisebb-nagyobb mértékben a dolgok összefüggnek, és az egyén ezeknek az összefüggéseknek a hatásában jelenik meg (Magyari 2005). Ennek a szemléletnek a kutatás módszertanát illetően nagyon fontos következménye van, éspedig az, hogy a szociológia szerint a társadalmi jelenségeknek az okát más társadalmi jelenségekben kell keresni, a társadalmi jelenségeket más társadalmi jelenségekkel kell magyarázni.

A zsoldos hadsereg és a hivatásos katonaság már az ókorban is létező társadalmi

jelenség volt, és amint azt a történeti részben láttuk, a Francia Idegenlégió is immár több mint 180 éve része a francia társadalomnak, de sok más ország társadalmának is. Olyan társadalmi jelenség, amely különböző mértékben kötődik több érintett társadalom gazdasági, politikai és erkölcsi viszonyaihoz, valamint hatást gyakorol azokra. Számunkra, a legfontosabb kérdés természetesen az, hogy milyen a mi érintettségünk, miért fontos székely-magyar kontextusban a Francia Idegenlégióról beszélni?

A rendszerváltás után nagyon sok székelyföldi fiatalnak felkeltette az érdeklődését a légió, évről-évre egyre többen jelentkeztek, így társadalmunk számára a légió lassan több lett irodalmi olvasmánynál, ismerősök, osztálytársak, rokonok, barátok közvetlen élettapasztalatává, és általuk a mi közvetett élettapasztalatunkká vált. Gyergyószentmiklós és környéke népességéhez viszonyítva talán a legtöbb légióst adja a régióból, legalábbis erre utalnak a légiósok szubjektív tapasztalatai,¹³ és saját rövid előkutatásunk is. A tanulmány megírása előtt, egy rövid tájékozódás során 23 gyergyó-medencei születésű aktív vagy leszerelt idegenlégióst találtunk, közöttük testvérpárokat, iskolatársakat, unokatestvéreket.

Tanulmányunk célja nem a válaszadás, inkább a kérdésfelvetés. Szeretnénk megmutatni, hogy a székely fiatalok idegenlégióba való jelentkezése jóval több egyszerű kalandváagnál, különböző tényezők által meghatározott társadalmi jelenség, és ezáltal szociológiai vizsgálatra érdemes. A tanulmányban különböző kérdéseket kívánunk felvetni és későbbi szociológiai vizsgálatok számára ajánlani.

A következőkben az ifjúsági korszakváltás jelenségéről, a fiatalok életstratégiáiról, valamint a munkavállalási célú migrációról fogunk beszélni, az idegenlégióba való jelentkezést ezen társadalmi jelenségekkel hozzuk összefüggésbe, majd röviden néhány további kérdést és szempontot sorolunk fel, amelyeket fontosnak, kutatásra érdemesnek tartunk.

Javaslatok az idegenlégiós pálya népszerűségének szociológiai vizsgálatához

Az első kérdéskör, amelyet érintünk, a fiatalok jövőtervezésével kapcsolatos. A fiatalok életpályájuk során számos döntést hoznak saját jövőjükkel kapcsolatosan, legyen szó továbbtanulási döntésről, munkavállalásról, párválasztásról, vagy akár a lakóhelyük megválasztásáról. Hétköznapi tapasztalatainkból is tudjuk, hogy a rendszerváltás után megváltozott a világ, a társadalmi és gazdasági berendezkedés, és mindezekkel együtt a fiatalok számára elérhető lehetőségek, életpályák.

Az ifjúságszociológia egyik markáns elmélete szerint az ipari társadalmakban és az ezeket felváltó posztindusztriális társadalmakban lényegesen eltérnek az ifjúsági korszakok jellemzői, a két típusú ifjúsági korszak közötti átmenetet pedig ifjúsági korszakváltásnak nevezik. Az elmélet legfőbb képviselője, Jürgen Zinnecker szerint az indusztriális társadalmakra (beleértve a rendszerváltás előtti Romániát is) egy *átmeneti ifjúsági korszak* volt jellemző. Az átmeneti korszakban egy korlátozott ifjúkorról van szó, ami azt jelenti, hogy az ifjúkor a szakma megszerzésére korlátozódik, korán munkába kell állni, amelyet gyorsan követ a családalapítás, a házasság és gyerekvállalás. A gazdasági-társadalmi átalakulások következtében, a posztindusztriális társadalmak megjelenése által az ifjúsági életszakasz is megváltozik. Mivel a gazdaságnak egyre képzetesebb munkaerőre van szüksége, meghosszabbodik a képzési idő, a fiatalok egyre több időt töltenek az oktatási rendszerben, egyre később vállalnak munkát és alapítanak családot, így ezeket a társadalmakat már egy *meghosszabbított ifjúsági korszak*

¹⁰ <http://legion-recrute.com/hu>, hozzáférés ideje 2014. június 27.

¹¹ http://www.ng.hu/Civilizacio/2009/08/A_legkemenyebb_hadsereg_a_francia_idegenlegio, hozzáférés ideje 2014. július 2.

¹² <http://tiboru.blogrepublic.eu/2011/03/01/az-idegenlegio-muzeuma/> (hozzáférés ideje 2014. június 27.)

¹³ Sólyom István: *Idegenlégió: ha csak a pénz és a csata érdekel, ne próbálkozz*. Interjú Bara Istvánnal, <http://eletmod.transindex.ro/?cikk=15096>, hozzáférés ideje 2014. július 2.

jellemzi (Zinnecker 1991 id Gábor 2009).

Az új korszak Nyugat-Európában az 1970-es évektől kezd megjelenni, és az 1980-as években kezd egyre meghatározóbbá válni (Gábor 2009), ugyanakkor a rendszerváltás után a magántulajdonon alapuló piacgazdaság kiépülésével a nyugat-európai ifjúság körében megfigyelt legfontosabb tendenciák Kelet-Európában, így a magyarországi és romániai fiatalok körében is megfigyelhetővé váltak: egyre többen tanulhattak tovább a felsőoktatásban, a fiatalok a kiépülő szabadidő-ipar hatására önálló fogyasztókká váltak, az ifjúkor önálló életszakasszá válik.

A fiatalok ahelyett, hogy tervezhető lépéseket járnának végig, amikor a képzés után a munka világába, a származási családból a saját családba lépnek, a fiatalok egyre hosszabb időt töltenek egy meghosszabbodott ifjúsági életszakaszban, amikor nem dolgoznak, de nincsenek teljesen munka nélkül sem. Míg az átmeneti ifjúsági korszakban a családban vagy a munkában való megállapodás előtt csupán rövid udvarlás vagy képzés volt a jellemző, az új, meghosszabbodott időszakba beletartozik az oktatás, a képzés, a részmunkaidős állások és alkalmi munkák világa, valamint a különböző együttélések és párkapcsolatok közötti mozgás (Gábor 2009).

Az új világban egyes fiatalok sikeresebben boldogulnak, mások kevésbé sikeresen, egyesekre a *szabadidős-*, másokra pedig a *munkanélküli* *szcenárió* lesz érvényes. A szabadidős szcenárió megélő fiatalok több időt töltenek az oktatási rendszerben, sikeresebbek a munkaerőpiacon, anyagi helyzetük jobb, ezért még a családalapítás előtt önálló fogyasztókká válnak. A munkanélküli szcenárió megélő fiatalok viszont hamarabb kiesnek az oktatási rendszerből, nehezebben találják meg a helyüket a munkaerőpiacon, alkalmi munkákkal, vendégmunkákkal keresik kenyerüket.

A meghosszabbodott ifjúsági korszak fontos jellemzői az individualizáció, illetve az életformák és életstratégiák pluralizációja. Míg az előző korszakban eleve adott, rögzített pályák voltak a jellemzők (a fiatalok például a szakoktatásból a gyárba kerültek, hamar keresőkkel váltak, viszonylag gyorsan alapítottak családot és jutottak lakáshoz; az egyetemet végzett fiatalokat, tanulmányaik befejezése után, különböző munkahelyekre helyezték ki, stb.), az új korszakban az emberek életútja kiszabadul ezekről a rögzített pályákról, kinyílik, egyre inkább az egyéni döntésektől függ, és egyéni feladattá válik (Beck – Beck-Gernsheim 2011). A fiatalok középfokú tanulmányaik után azonnal vagy egy-két év „kieséssel” továbbtanulhatnak, egyből munkába állhatnak, esetleg tanulmányaik mellett részmunkaidőben dolgozhatnak, külföldön kereshetnek időszakos munkát, vagy akár ki is telepedhetnek, legyen szó akár egyetem alatti amerikai munkáról, eperszedésről, angliai bébiszitterkedésről, magyarországi segédmunkáról, vagy például a Székelyföldön igen jól ismert iraki munkavállalásról.

Az első kérdés(kör) tehát, ami felmerül a Francia Idegenlégióban szolgáló gyergyói fiatalokkal kapcsolatosan, hogy *jövőterveik között milyen helyet foglal el az idegenlégió, a hivatásos katonaság? Az idegenlégióba való belépést, mint döntést, milyen tényezők határozzák meg? Tudatos munkavállalási döntésről van-e szó, vagy kalandvágýról? Tekinthető-e az idegenlégióba való jelentkezés külföldi vendégmunkának, olyan tudatos munkavállalásnak, amely a jelentkező fiatalok egyéni érdeklődésén, adottságán és lehetőségein alapul? A döntés meghozatalakor milyen tényezők kerülnek mérlegre (fizetés, nyugdíj, a hivatásos katonasággal járó veszélyek, nehézségek)?*

Amint azt az előbb már említettük, a szociológia alapvető szemléletmódja szerint az egyéni cselekvést meghatározza az a társadalmi környezet (ennek értékei, normái, megélhetési lehetőségei, életstratégiái) amiben az egyén él. Felvetődik az a kérdés, hogy a fiatalok jövőtervezési mintái között vannak-e különbségek aszerint, hogy milyen közösségből származnak, milyen társadalmi réteghez tartoznak?

Kárpát-medencei és romániai kutatások azt mutatják, hogy a fiatalok életvezetését, stratégiai döntését a régió általános társadalmi-gazdasági állapota, másrészt pedig a régió belüli társadalmi réteghelyzet határozza meg. A meghosszabbodott ifjúsági életszakasz jegyeit, és ezen belül a szabadidős szcenárió kialakulását elsősorban a jobb helyzetben lévő régiók fiataljai körében figyelték meg (Gábor – Veres 2011). Ugyanakkor azt is megállapították, hogy a fiatalok élettervezésében a társadalmi-származási háttér is igen jelentősen meghatározza a jövőstratégiákat. A legjobb gazdasági és kulturális háttérrel rendelkező „elit” fiatalok egy része a vállalkozói pályát, másik része pedig a továbbtanulást választja, ami az ifjúsági életszakasz önállósodásának kifejeződése. Ezek a folyamatok leginkább az urbanizált régiókban figyelhető meg, Székelyföldön, mint dominánsan rurális-kisvárosi térségben gyengébben, de itt is megmutatkoznak, leginkább a városi fiatalok körében. (Gábor – Veres 2011). A közép- és felsőosztálybeli tanuló fiatalok tervezik tehát leghosszabbra az ifjúsági életszakaszukat, a többiek pedig más alternatív életpályákat választanak.

Ezek közül egyik legjelentősebb a külföldi munkavállalás. Már 2001-ben a külföldi munkavállalási szándék Erdélyben a fiatalok körében kiemelkedően magas volt, minden második fiatal külföldre telepedne. Ennek fő okát a szociológusok abban látják, hogy a fiatalok jelentős része megtapasztalja az oktatás expanziója és a családtervezéssel kapcsolatos attitűdök átalakulását, ugyanakkor korlátozott anyagi lehetőségekkel szembesül, ezért máshol próbálja megvalósítani a lehetőségekhez képest „igényes” jövőterveit (Gábor – Veres 2011), vagy külföldön próbál pénzt szerezni itthoni életéhez.

A következő kutatásra érdemes kérdés tehát az, hogy tapasztalható-e a légiósok társadalmi-származási háttérében közös vonások? A légióba jelentkező és felvételt nyerő székely fiatalok milyen társadalmi-gazdasági háttérű családokból származnak? Milyen oktatási és munkaerőpiaci pályát futottak be, mielőtt a légióba jelentkeztek?

Szintén fontos kérdés, hogy a fiatalok milyen információkra alapozva hozzák meg döntésüket, hogy a Francia Idegenlégióban kívánnak szolgálni? A különböző, sajtóban megjelent interjúkban az alanyok sokszor arról számolnak be, hogy olvasmányélményeik (Rejtő Jenő légiós könyvei), kalandvágýuk alapján indultak útnak. Sokan úgy jelentkeztek valamely sorozóközpont kapujában, hogy semmi konkrétat nem tudtak arról, hogy mi vár rájuk. A szociológia azonban nem elégszik meg ilyen mitizáló magyarázatokkal.

Az előzőkben felvetettük azt a kérdést, hogy a Francia Idegenlégióba való jelentkezés értelmezhető-e úgy, mint egyfajta sajátos külföldi vendégmunka. Most játsszunk el kicsit ezzel a gondolattal, és nézzük meg, hogy a vendégmunkával kapcsolatos jelenségeket kutató szociológusok, többek között mit mondanak a migrációs hálózatokról, és tegyék fel a kérdést, hogy ez vajon releváns-e az idegenlégiós fiatalok esetében?

A nemzetközi migráció kutatói számos elméletet dolgoztak ki a nemzetközi migráció megindulásának, fennmaradásának magyarázatára. Ezek egyike a migrációs hálózatok elmélete.

Az elmélet szerint a migráns hálózatok olyan interperszonális, személyközi kapcsolatok láncolatát jelentik, amelyek a migránsok, korábbi migránsok és a nem migránsok között szövődnek a származási és célországban. Ezeket a személyeket rendszerint rokonsági, barátsági kötelékek és az eredeti, kibocsátó közösségekhez fűződő szálak kötik össze. (Tilly 2012) Mindez gyakorlatilag úgy jelentkezik, hogy a vendégmunkások az idegen országból hazatérve, tapasztalataikat rokonaikkal, barátaikkal megosztják, hasznos információkat hoznak a munkavállalási lehetőségekről, a vendégmunkás élet előnyeiről és buktatóiról. Mindezek fokozzák a nemzetközi mozgás valószínűségét, a vállalkozó szellemű otthoniak bátrabban vágnak bele a vendégmunkába, ezek az infor-

mációk csökkentik a költözködés költségét és kockázatát, és növelik a migráció várható nyereségét. Ha a migránsok száma eléri egy kritikus mértéket, akkor a hálózatok terjedése csökkenti a mozgás költségeit és kockázatát. Ez növeli a migráció növekedésének valószínűségét, újabb mozgáshoz vezet, ami viszont tovább szélesíti a hálózatot és így tovább. Ez a migrációs viselkedés az idővel terjed, és a küldő társadalomnak egyre szélesebb rétegeit hatja át (Taylor 1986; Massey – España 1987; Massey 1990 id. Massey et al 2012)

Ha az Idegenlégiót a vendégmunkához hasonlítjuk, vagy úgy tekintünk rá, mint a vendégmunka egy speciális formája, érdekes lehet megvizsgálni, hogy az előző légiósok tapasztalatai mennyiben járultak hozzá ahhoz, hogy újabb fiatalok próbálják ki ezt a pályát? A gyergyói fiatalok esetén beszélünk-e migráns hálózatról? Ha igen, hogyan szerveződnek ezek a hálózatok, melyek azok a kapcsolatok, amelyek a jelentkező fiatalokat összekötik (rokoni, iskolatársi, baráti kapcsolatok, közös szórakozási vagy szabadidő-eltöltési helyek, stb)? Beazonosíthatóak-e különböző hullámok, korszakok a Francia Idegenlégió és a gyergyói közösség kapcsolatában?

Az előzőekben a Francia Idegenlégióba való jelentkezést, mint életstratégiát az ifjúsági korszakváltás jelenségével, a fiatalkori pályaválasztási döntésekkel, a nemzetközi migrációval és külföldi munkavállalással összefüggésben vizsgáltuk. Mindezek mellett, anélkül, hogy a mögöttes társadalmi jelenségeket kifejtjünk, még néhány kérdést ajánlunk a társadalomkutatók figyelmébe.

Úgy gondoljuk, hogy az idegenlégióba való belépés döntését meghatározó tényezők, a társadalmi különbségek, valamint a különböző információs hálózatok döntésben játszott szerepe mellett érdemes lenne megvizsgálni azt is, hogyan alakul a leszerelt idegenlégiósok élete, illetve milyen kép él a helyi közösségben az idegenlégióról, az idegenlégiósokról. A szolgálati idő lejárt után kik (milyen szociológiai jellemzőkkel bíró fiatalok) térnek haza, milyen polgári foglalkozást választanak maguknak, alapítanak-e családot, tartják-e a kapcsolatot a régi katonatársakkal, hogyan sikerül a helyi közösségbe való visszailleszkedésük? Kik azok, akik Franciaországban, vagy a világ más részén telepednek le? Milyen az idegenlégió és idegenlégiósok megítélése közösségeinkben, az idősebbek, a kortársak és a fiatalok között? Milyen kép él az idegenlégióról a fiatalok körében, ez a kép miből táplálkozik, stb.

Következtetések

Jelen tanulmánnyal az volt a célunk, hogy felhívjuk a figyelmet egy olyan társadalmi jelenségre, amely az elmúlt években egyre inkább részévé vált a székelyföldi közösségek életének, és pedig, hogy fiataljaik egy jó része a Francia Idegenlégióban katonáskodik.

Mivel a jelenség vizsgálatakor láttuk, hogy a Francia Idegenlégióhoz és a légiós-kodáshoz számos mítosz kapcsolódik, ezért igyekeztünk, hogy ismereteket adjunk át a légió történetéről és működéséről, valamint felhívjuk a figyelmet arra, hogy ezt a jelenséget társadalomtudományos szemmel érdemes módszeresen vizsgálni, és néhány szempontot, kérdést ajánlottunk ehhez a vizsgálathoz.

Reméljük, hogy ezáltal sikerül hozzájáruljunk ahhoz, hogy elinduljon a témában a társadalomtudományos kutatás és párbeszéd, és jobban megismerjük a székelyföldi idegenlégiósok társadalmi jelenségét.

Felhasznált szakirodalom és forrásjegyzék:

- Andorka Rudolf (2006): Bevezetés a szociológiába. Osiris Kiadó, Budapest
- Beck, Ulrich – Beck-Gernsheim, Elisabeth (2011): Kockázatos lehetőségek. Individualizálódás, társadalmi életformák és a szerelem összefüggése. in Fordulat, 4. évf. 15. sz, 10-26
- Gábor Kálmán (2009): Ifjúsági korszakváltás. Tézisek in Új Ifjúsági Szemle 2009/tél, 61-82
- Gábor Kálmán – Veres Valér (2011): Ifjúsági korszakváltás Kelet-Európában. Az erdélyi magyar fiatalok helyzete in Kiss Tamás – Barna Gergő (szerk): Erdélyi magyar fiatalok. Összehasonlító elemzés. Nemzeti Kisebbségkutató Intézet és Kriterion Könyvkiadó, Kolozsvár, 37-55
- Magyar Tivadar (2005): Adatfelvételi módszerek a társadalomkutatásban. Egyetemi Kiadó, Kolozsvár.
- Massey, Douglas S – Arango, Joaquin – Hugo, Graeme – Kouaouci, Ali – Pellegrino, Adela – Taylor, Edward J (2012): A nemzetközi migráció elméletei: áttekintés és értékelés in Sík Endre (szerk): A migráció szociológiája 1, ELTE TÁTK, Budapest, 7-30
- Tilly, Charles (2012): Áthelyeződött hálózatok in Sík Endre (szerk): A migráció szociológiája 1, ELTE TÁTK, Budapest, 40-53

Internetes források:

- <http://tiboru.blogrepublic.eu/2011/03/01/az-idegenlegio-muzeuma/>
- http://www.ng.hu/Civilizacio/2009/08/A_legkemenyebb_hadsereg_a_francia_idegenlegio
- <http://kulonlegesero.k.mindenkilapja.hu/html/18510405/render/a-francia-idegen-leg>
- <http://www.masodikvh.hu/erdekessegek/alakulatok/1317-a-francia-idegenlegio>
- http://www.legion-etrangere.com/mdl/info_seul.php?id=84
- <http://www.legion-recrute.com/hu/?SM=0>
- <http://www.szekelyhon.ro/magazin/eloadas-a-francia-idegenlegiorol>
- <http://legionary.5mp.eu/web.php?a=legionary&o=Ss7DcRfUNn>
- <http://crowland.uw.hu/images/legio/kezdetek.html>
- <http://eletmod.transindex.ro/?cikk=15096>
- http://hu.wikipedia.org/wiki/Francia_Idegenl%C3%A9gi%C3%B3
- http://fr.legion-recrute.com/mdl/info_seul.php?id=31&idA=84&block=25&idA_SM=0&titre=le-parcours-du-candidat
- http://en.wikipedia.org/wiki/French_Foreign_Legion#Conquest_of_Algeria_.281830.E2.80.931847.29
- http://hu.wikipedia.org/wiki/Alg%C3%A9ria#Francia_gyarmatos.C3.ADt.C3.A1s